

Els cromos són uns dels objectes per col·leccionar més comuns i variats
JOSEP LOSADA

E Hi ha un àlbum, privat, en línia i gratuït, que és en català i pot interessar als lectors d'aquesta columna

Sis-cents quaranta cromos han format l'àlbum més popular d'aquest estiu: el del mundial de futbol del Brasil, amb totes les seleccions i tots els jugadors de cada equip, més els escuts respectius (cromos individuals) i els estadis de la competició (cromos dobles). L'àlbum és en castellà.

Hi ha un altre àlbum, privat, en línia i gratuït, que no és ni serà tan popular com el del futbol, però que és en català i pot interessar als lectors d'aquesta columna. Es titula *La llengua catalana* i es troba a l'adreça www.ilustrum.com/c/z449tw. L'àlbum consta de quatre parts: *Política i planificació lingüístiques*, *L'estandardització*, *Pompeu Fabra i la codificació del català* i *La codificació i l'estandardització avui*.

Són 163 cromos en què els protagonistes són Sapir, Fishman, Haugen, Payrató, Lamuela, el mapa de les llengües d'Europa, el centre de terminologia Termcat, les Normes de Castelló, la seu de l'Institut d'Estudis Catalans, diverses revistes de llengua... També hi ha Pompeu Fabra, Antoni M. Alcover, Joan Coromines, Joan Solà

Un àlbum de llengua

Coneixement i passió

Tots els col·leccionistes afirmen que la seva afició genera coneixement i passió. A més dels segells, monedes, sobres de sucre, mistos, plaques de cava i autògrafs de famosos, ara també es pot col·leccionar la llengua catalana com a estructura d'estat. Escalfant motors per al 9-N.

(cromos quàdruples per als grans personatges), amb portades d'obres primordials, les d'aquests autors, i d'altres de ben rellevants: *Gramàtica normativa valenciana*, *Història de l'ortografia catalana*, *Un tast de català*, etcètera. Fins i tot hi ha una imatge de la campanya *Encomana el català*, que la Generalitat va llançar el 2009 amb l'objectiu de fomentar l'ús del català. L'àlbum té una finalitat docent, tal com explica el creador de l'àlbum, que firma amb el pseudònim Estàndard. Fins ara són els estudiants de primer de Periodisme de la UAB els (es)forçats col·leccionistes.

La llengua catalana té el mèrit d'inaugurar no pas el català en els àlbums de cromos, sinó la llengua mateix en cromos. El panorama dels cromos en català és molt desolador, malgrat els mítics *West. L'Oest, la veritable història dels indis* (400 cromos, publicat per Panini i Cromo Crom), *Història de Catalunya* (24 cromos, que sortien en els pastissos Phoskitos) i *Catalunya, porta del mundial 82*, d'Enciclopèdia Catalana (110 cromos, els vint últims del qual diria que són introbables). *

MOTACIONS MÀRIUS SERRA

ASant Feliu Sasserra (Bages) em diuen que qui falta a escola fa *corquita*. No aconseguixo ni imaginar d'on neix l'expressió, però no és la primera vegada que la sento. També a l'Anoia algú em va dir aquest sinònim antic de *fer campana*, que és com en dèiem als Salesians d'Horta quan ens passàvem la classe de física per la xancarra i ens n'anàvem a fer una timba al Bar Río de Oro del carrer Horta. Saltar-se les classes és un (mal) costum immemorial.

A Mataró i rodalia en diuen *fer toris*, i aquest toris, com la corquita, tampoc no té un origen gaire evident. He llegit que hi va

Corquita?

haver un bar a Mataró que es deia Toris, i d'aquí vindria la cosa, però si fos tan senzill a Horta n'hauríem dit *fer Río* o *fer Quimet*. Les expressions que es refereixen a alguna cosa prohibida sempre tendeixen a la varietat eufemística. En castellà en diuen *hacer novillos*, ves. Al seu *Diccionari de sinònims de frases fetes* Teresa Espinal recull altres variants nostrades de fer campana, toris o corquita. *Fer fugina*, per exemple, que sembla derivar de

fugir. O *anar al safrà*, que grogueja. Però també *fer fotja*, *fer llobada* i *fer rodó*. La fotja és un ocell aquàtic, de manera que tampoc veig gaire clara la relació. En canvi, la llobada és una clapa que el bestiar deixa sense pasturar o el pagès deixa sense llaurar, i aquí la relació ja sembla més directa.

Finalment, trobo que la més clara i expressiva de totes les opcions (inclosa la meva campanera) és *fer rodó*. Descriu la mitja volta que feia quan, molts matins, em dirigia cap als Salesians pel carrer Horta i, en passar pel Bar Río, sentia les veus dels amics que ja jugaven a cartes. Girar en rodó. *